

Polymer tutkimuskeskus

N. 203

(N 201.3)

E T E L Ä P A T T E R I . H U O N E N 203

1963

plin. sign. 23.5/37
23.6/17,29
23.8/

Eteläpatterin länsikaivanto N 203. Täytömaan poisto.

Kuva N 1 5.6.-63 alettiin Eteläpatterin länsikaivannossa N 203:ssa
Kuva N 2 jatkaa edellisen kesän kaivauksia tasosta 85,90 alaspäin. Maa oli täytömaata, pääasiassa hiekkaa, seassa laastinpalasia ja pienehköjä kiviä sekä aivan murentunutta, jyväsina olevaa laastia.

Tasossa +85,75 oli 2-3 cm paksu laastikerros, joka käsitti alueen 150 cm:n leveydeltä länsiseinän vierestä. Lähellä etelä- ja pohjoisseiniä laasti oli kuitenkin hyvin maatonutta eikä siinä voinut erottaa varsinaista pintaa. Laasti oli koko alueella kaurasta. Kerroksen alla oli täytömaata n. 35 cm.

Tasosta +85,40 alkoi jälleen laastikerros, joka ulottui hieman kuperana 80-110 cm päähän länsiseinästä. Sen jälkeen se alkoi melko jyrkästi laskea tasoihin +85,30-+85,15 ja ulottui tällöin 180 cm päähän länsiseinästä. Eteläseinästä mitaten n. 50 cm leveä ala oli ilman laastia, samoin pohjoispäästä. Laasti oli hyvin kovaa, 15-18 cm paksuna kerroksena.

Tasossa +85,10 oli melko epämääräinen laastikerros, osittain palasina, paksuus 5 cm.

Tasossa +84,50 oli jälleen laastikerros, joka paikka paikoin ulottui 35 cm päähän itäseinästä.

Tämän kerroksen jälkeen oli pelkkää täytömaata pohjatasoon +83,00 saakka. Pohja oli muurattu kivilaatoista, hieman epätasainen, länsipuoli alempana kuin itäpuoli. Pohjan alapuolella oli kellarin holvi.

Eteläpatterin länsikaivanto N 203. Esille tulleet kohdat.

Kuva N 1

Länsikaivannossa N 203:ssa olivat etelä-, itä- ja länsiseinät suorassa pohjois-etelä ja itä-länsi suunnissa, pohjoisseinä sitä vastoin on muihin seiniin nähden vinossa ja muodosti näin ollen terävän kulman itäseinän kanssa.

N 3

Pohjoisseinä muodostui useasta eri muurinosasta. Pohjatasosta +83,00 ylöspäin tasoon +86,50 seinä oli yhtenäistä, 130 cm paksua. Se oli kiinni Eteläpatterin pohjoisessa, pihalta nousevassa muurissa, ja jatkui sen suuntaisena myös itäkaivannon pohjoisseinäenä aina Paksun bastioniin nouseviin portaisiin saakka, kohoten jonkin verran koko matkan. Pohjoisseinä oli muurausliitteessä länsiseinään mainitusta +86,50:n tasosta alaspäin, itänurkastaan se jatkui itäseinän sisään.

Tämän muurin päällä oli länsinurkasta mitaten 150 cm pitkä muurinosaa, paksuus 55 cm. Se alkoi n. 10 cm päästä alemman muurin reunasta. Sen alaosa oli hyvin huonoa muurausta, jossa oli n. 50 cm korkeudelta pelkkää multaa ja pieniä kiviä. Muurin koko korkeus oli n. 180 cm.

Ensinmainitun alemman muurin päältä alkoi vielä toinenkin muuri, joka jäi osittain edellisen taa. Sen etureuna oli 55-60 cm päässä alemman muurin reunasta. Se oli koko pohjoisseinän pituinen, leveys 35 cm. Sen ja alempana olevan muurin väliin jää paikka paikoin n. 5 cm rako. Syvemmällä muurin sisällä kivien välissä oli suurehkoja aukkoja sekä irrallisia laastinpaloja.

Edellä kuvatun muurin takana oli vielä n. 20 cm leveä muuri, joka liittyi kiinteästi pihalta nousevaan Eteläpatterin pohjoismuuriin. Se jatkui aina Paksun bastionin portaisiin saakka. Sen päällisyys oli osittain laastikerroksen peitossa.

Kaivannon länsiseinä oli, kuten edellä oli kerrottu, muurausliitteessä pohjoisseinään tasosta +86,50 alaspäin. Tästä tasosta ylöspäin alkaa edellä kuvattu huono muuri, jonka kanssa länsiseinä on hyvin epäselvässä muurausliitteessä. Länsiseinässä on käytetty hyvin runsaasti liuskeisia kiilakiviä. Tasosta +86,50 ylöspäin seinän kivet ovat pinnaltaan melko rapaununeita, jotkut suorastaan hiekkamaisia. Länsiseinä muodostaa n. 30-40 cm leveän paksunnoksen Eteläpatterin varsinaiseen länsiseinään.

Eteläseinä oli muurausliitteessä molempiin viereisiin seiniin. Sen muurauksessa oli käytetty samoin runsaasti kiilakiviä.

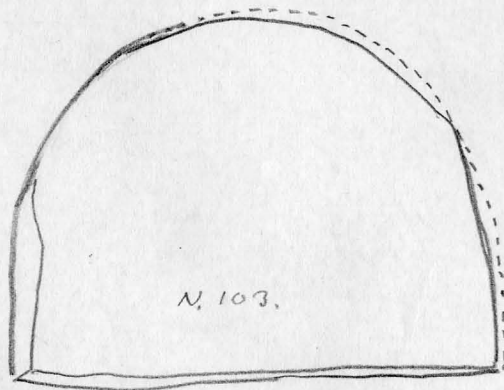
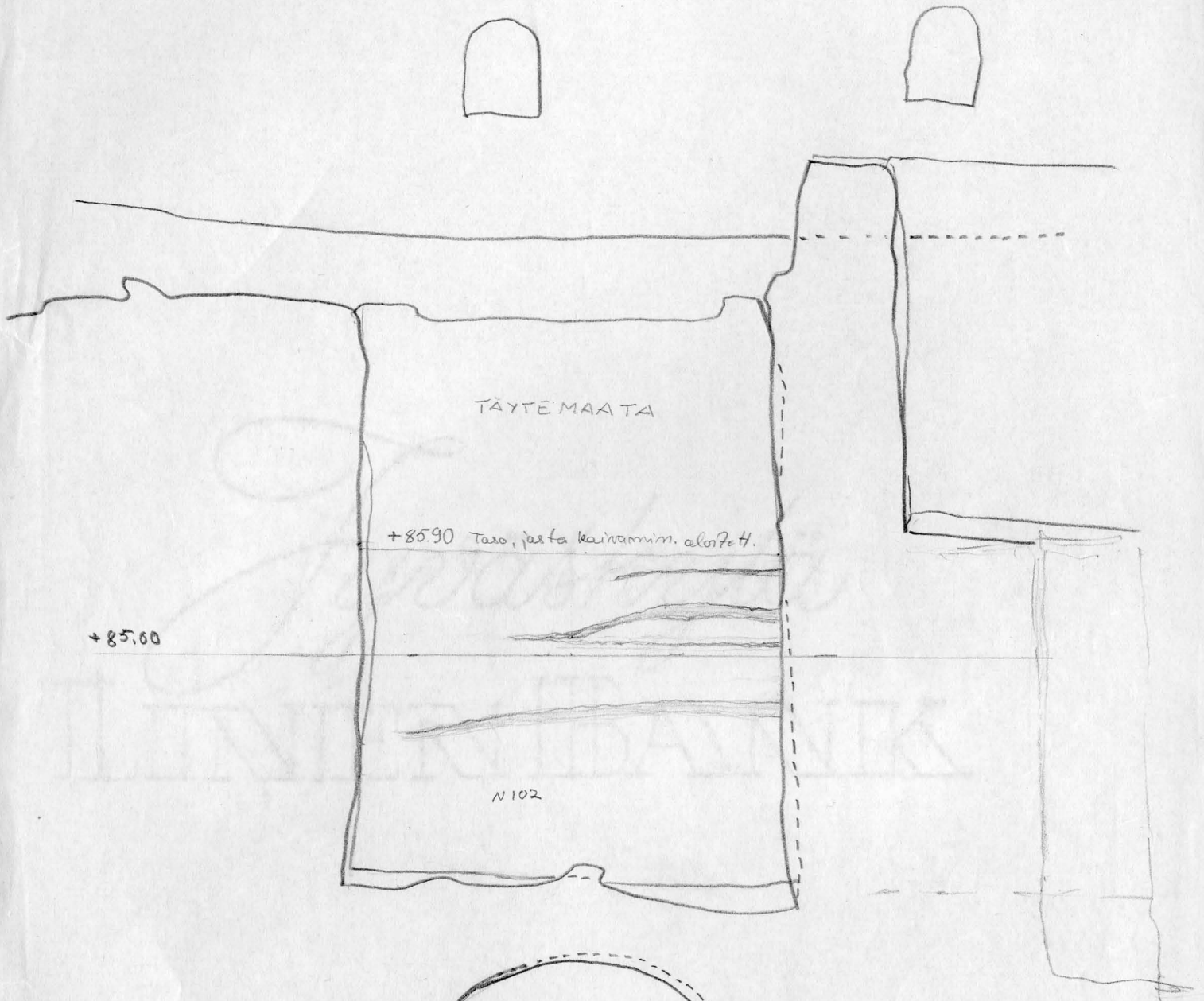
Itäseinä oli pohjoispäästään matalampi ja tasosta +68,50 ylöspäin pohjoisseinän alemman muurinosan päällä 70 cm korkeudelta. Seinän pohjoispäässä oli halkeama, joka kulki vinottain ylöspäin seinän keskiosaan.

Itä- ja pohjoisseinien kulmauksessa oli tasossa +86,25 seinissä kiinni oleva laastikerros, etureuna 35 cm. Pohjois- ja länsiseinien kulmauksessa oli samanlainen kerros suunnilleen samassa tasossa. Ensimmäisessä nurkassa oli vielä toinenkin laastikerros tasossa +85,75. Sen etureuna oli 72 cm pitkä, itäseinän puoleinen sivu 68 cm ja pohjoisseinän 31 cm. Laastin paksuus oli 15-16 cm, seassa oli kiviä, melko kovaa.

Kuva N 2, N4

Kaivannon pohja oli hieman epätasainen, laattakivistä muurattu, itäosasta tasolla +83,10, länsireunalla hieman matalammalla, tasolla +82,80. Tämän alla oli n. 65 cm paksu kellarin holvi.

Laattakiviä ei ole vielä poistettu, joten niiden ja seinien sekä holvin liittymäkohtia ei ole saatu selville.

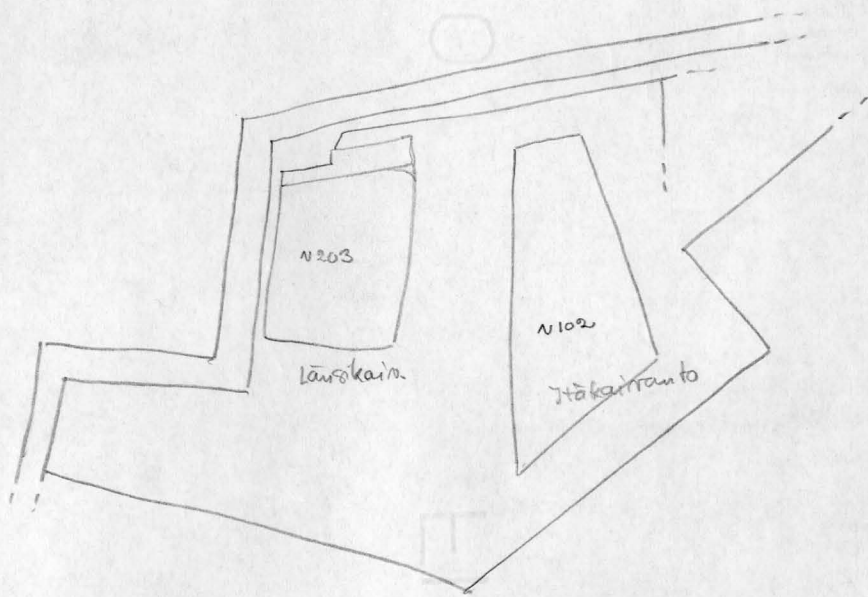

1963

Eteläpatterin
kainoskaivanto

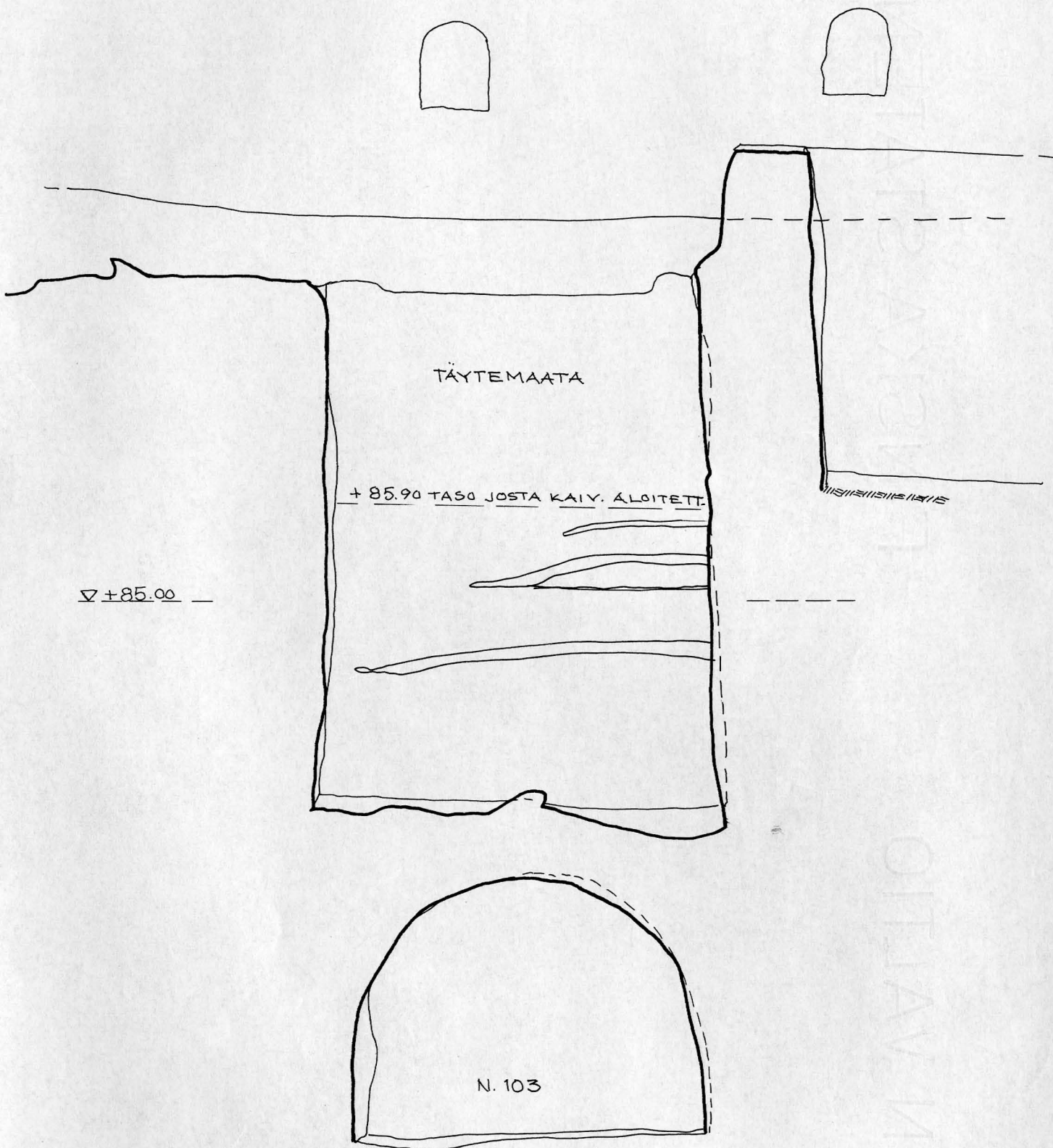
1/50 N. N. 203
N 103

N 1.

1:200

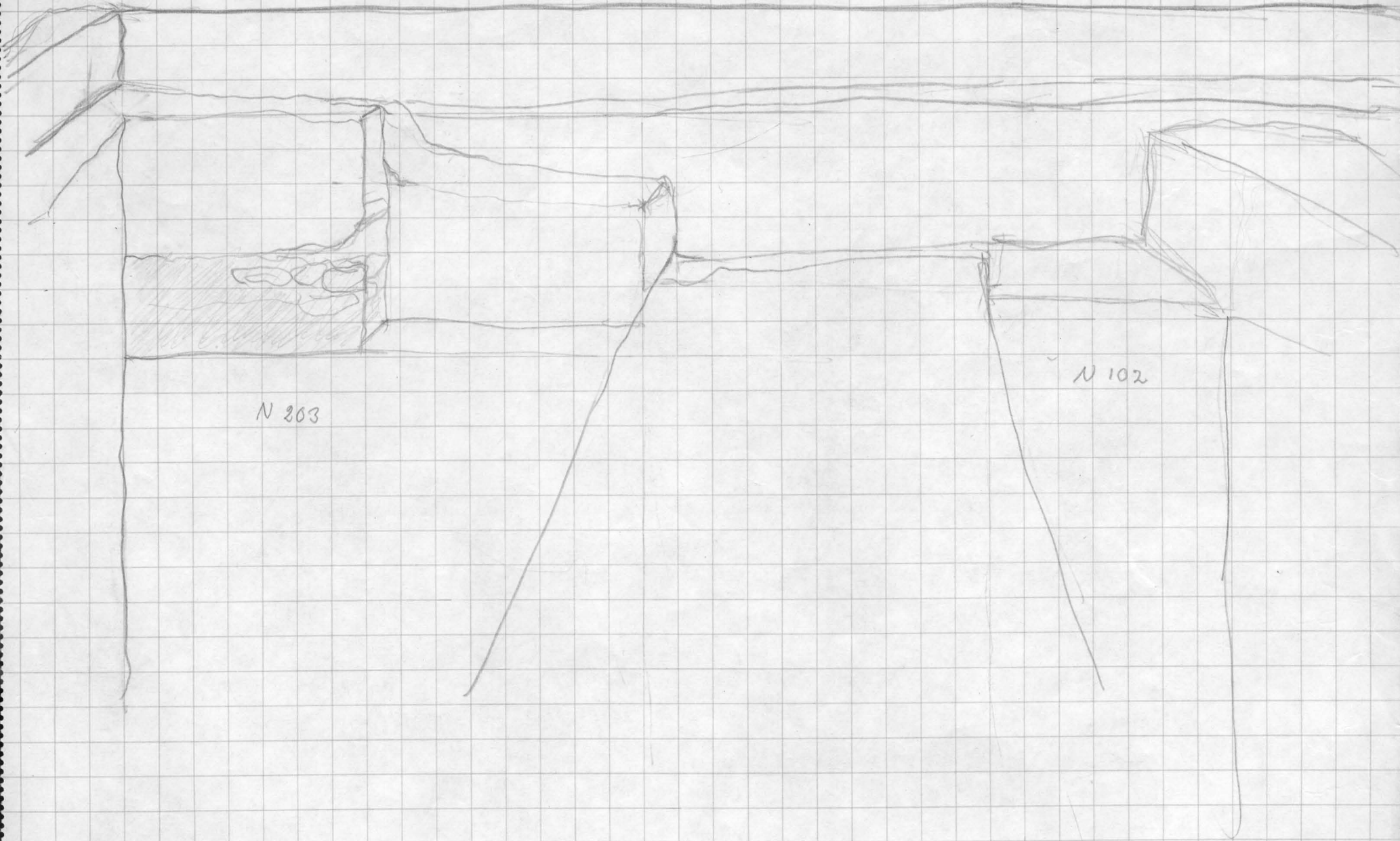
ETELÄPATTERI
ITÄOSA
1963

KUVA 1
ETELÄPATTERI
LÄNSIKAIVANTO
MK 1/50

N. 203
N. 103

(N 3)

N 203

N 102